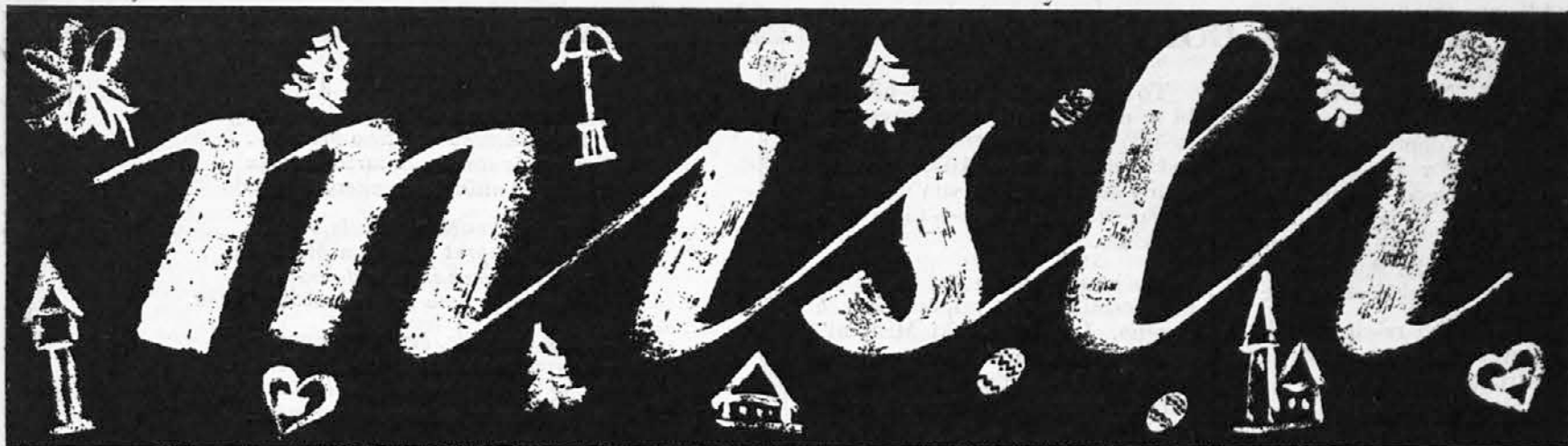

SLOVENSKI INFORMATIVNI LIST V AVSTRALIJI. SYDNEY, MELBOURNE, ADELAIDE, PERTH, BRISBANE, HOBART. ★ Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a periodical.

Ob trinajesti obletnici vetrinske tragedije in njenih strahotnih posledic objavljamo „UVOD“ v knjigo MIMO SMRTI V SVOBODO. Izšla je v Torontu leta 1951. Napisal jo je Dobrovčan, Stane Pleško, ki je bil eden vrnjenih, pa se je po štiriletnem skrivanju končno prebil v Kanado.

Te uvodne besede v knjigo naj nas živo opomnijo, da spomin na kruto pomorjene junake ne sme ugasniti v naših srcih. Slava jim!

V SPOMIN JUNAKOM V CRNI JAMI

V zahvalo Njej, ki je nad nami,
v spomin junakom v crni jami,
k svobodi klic iz bolecina
trpecim — bodi ta spomin.

NAJRAJE BI SE POKRIŽAL, predno se spet globlje zamislim v najstrašnejše dni slovenske zgodovine.

Žalost mi stiska srce, ko se spominim vzdihov in krikov, solza in krvi, ki so napolnjevali slovensko zemljo v tistih dneh strahote, ko je moril brat brata, sin očeta, hči lastno mater.

O, grozno je bilo, nekaj tako strašnega, da komaj morem verjeti, da sem eden tistih redkih, ki smo ušli rdečemu morilcu. Toda res je ... Ušel sem smrti, objelo pa me je trpljenje, ki mi je bilo marsikdaj groznejše kot smrt sama.

Spet sem svoboden. Malo nas je, ki smo ušli smrti, ki je sikala iz vsakega pogleda, iz najmanjšega giba krvave roke slednjega slovenskega komunista. Ker mi je Bog poklonil življenje, si štejem v dolžnost, da z mislijo na vse one, ki so za nas žrtvovali svoja življenja, vsaj v grobih obrisih opišem svoja doživljanja do dne, ko sem poln nad in in življenja zapuščal vetrinsko taborišče, pa do danes, ko sem po mnogih težkih dneh preizkušnje spet zaživel človeka vredno življenje.

Ne pride mi na misel, da bi poveljeval svoje trpljenje — saj je z božjo pomočjo že končano — z vsako besedo pa hočem dati priznanje onim, ki jih širom slovenske domovine krije posvečena ruša. To je moja prva želja. Nič manjša pa ni druga, da se dostojno zahvalim Mariji Pomagaj, ki me je

ves čas čuvala ter mi delila upanja in končno izprosila zarjo svobodnega dne.

In še tretji plamen se mi dviga iz srca, da bi ob teh mojih skromnih besedah vsi Slovenci široma sveta doumeli veliko žrtev naših bratov in sestra in s spominom nanje že vendar enkrat spoznali, da je naša dolžnost uresničiti ideale, za katere so oni prelili svojo srčno kri.

Kako bomo to dosegli?

Le ena pot je do tega cilja: bratska sloga in ljubezen!

Bodimo Bogu otroci, domovini sinovi, vsi bratje in sestre med seboj.

V ponižni zavesti svoje brezpomembrnosti se ozrimo najprej, v nebo in recimo: Oče tvoji smol! Takoj zatem pa se zamislimo preko morji, tja, kjer se v solzah in krvi utaplja naša rojstna domovina, in zakličimo z glasom, tako donečim, da bo zatrepetal nad slednjim kotičkom slovenske zemlje: Domovina, tebi ostanemo zvesti! Svojih bratov ne pozabimo nikdar!

Bog mi daj besed, da dostojno dokončam delo, ki sem si ga zamislil. Vsem nam, ki se čutimo Slovence, pa daj moči, da bomo Slovenci ne le po jeziku, ampak tudi po srcu, da bomo kot en mož zvesto stali za onimi, ki nam s svojimi prestreljenimi srci in razbitimi glavami neprestano kličejo, da je naša resitev v ljubezni do Boga in bližnjega in v zvestobi domovini. — Stanislav Pleško.

Pomlad

v Mavhinhah

Neva Rudolf.

Kakor upanje zelena polja,
siv uzonik, vse polno ograd.
Roko daj mi v to pomlad,
tu doma je dobra volja.

Moli nad njivo, skloni glavo.
Seme, ki tata ga je sejal,
kali in sveti — on je to znal.
Nikar naj ne bo ti hudo!

Kot zadišala bi sladka reseda
v pomlad pobožno zapoj:
tata bo šlihal, vesel bo s teboj:
naj večno se sliši tu naša beseda.

VARNA OBRAMBA

V NAŠE DOMOVE VDIRA moderno življenje z vsemi svojimi dobrimi in slabimi darovi. Kdor je v prejšnjem stoletju menil, da se bo mogel ustavljati takratnemu pogonu na pr. s tem, da bi se umikal solski izobrazbi in ostal analfabet, je kmalu spoznal, da se novostim že zaradi lastnih koristi ne more uspešno ustavljati in da mora kreniti za časom in njegovimi nalogami. Enako je danes! Niso vse iznajdbe prijetne: marsikdo mrzi radijski aparat in še bolj zvočnik, ki mu iz sosednjega stanovanja neusmiljeno vsiljuje program, ki mu ne prija in ga moti. V Angliji je na pr. med ljudmi, ki veljajo za spoštovalce kulture in umetnosti, neprimerno imeti na vidnem mestu v stanovanju televizijski aparat. Nočejo se podvreči „sili“ in poslušati program ter gledati slike, ki njihovemu razpoloženju ali okusu ne odgovarjajo. Sicer zaradi tega televizijski aparat ni pregan iz stanovanja: le na vidnem mestu ne sme biti, in kadar se ponuja program ali je navzoč gost, ki bi želel slediti programu oddaje, pripeljejo aparat iz garderobe.

Živimo v deželi, kjer je tehnična civilizacija visoka in ohranja korak s svetovno, vsaj v glavnem. Pogosto najdemo po domovih vse najnovejše naprave, od hladilnika do televizijskega aparata. Tudi knjižnica se navadno kupuje kar takrat, ko se kupuje oprema stanovanja. Kupec naroči za sobo tudi knjižno omaro in ta pride v hišo že kar polna knjig in sicer ne po izbiri tistega, ki bo te knjige bral, ampak napolni omaro dobavitelj mize, stolov, postelj in so knjige v skladu z barvo pohištva. Knjige morajo biti lepo vezane in opremljene z zlatimi napisi — knjižna omara je v sobi za dekoracijo in pogosto se lastnik nove opreme niti ne zani, kakšne vsebine so knjige in kdo so avtorji.

To je en del slike, ki ni omejen samo na tukajšnje razmere. V listih ubija smisel za lepo besedo takozvani „strip“, ko more čitatelj „prežreti“ vsebino obsežnega dela klasične literature v 30 ali 40 slikah; radijske oddaje prirejajo dela svetovne dramatike in jih podajajo v skrajšanih oblikah.

Vsi smo del tega življenja in smo včasih brez moči. Vendar se moramo znati upreti drčanju navzdol! Če vdirajo v naše domove listi, radijski in televizijski aparati, ne smemo postati sužnji časa, ki hoče s svojim tempom zaslužniti človeka in ga oropati volje reševati po lastni izbiri in ljubezni vsaj nekaj notranjega življenja za uživanje prave lepote in trajnih vrednot.

Nismo sami; poleg nas se rešuje svet v borbi za ohranitev vrednot. Med božičnimi prazniki so listi in revije prinašali vabila za nakup del priznanih in trajnih vrednot. Izbira ni bila majhna. Kdor je resno želel, je mogel kupiti knjigo, ki mu naj obogati dom po njegovi lastni izbiri in okusu. Knjižna omara se je mogla napolniti z zakladi, iz katerih more z bogastvom črpati duh, ki hoče ostati vsaj v enem področju svoboden. Domača knjižnica, domača knjižna omara, opremljevana z ljubeznijo in znanjem, postaja edina obramba in zatočišče proti premočnemu pritisku duha oropane civilizacije.

Za nabavo knjig gotovo danes ne more biti težav; kdor le more, bo uvidel, da je knjiga razmeroma še vedno poceni. Iz domovine smo med drugim prinesli tudi ljubezen do knjig. Sprejemajmo jih radi s svoje domove, naj bogate naše domače knjižnice in naj pričajo, da spadajo prav one med glavne branilce naših najdražjih vrednot.

„Glas SKA.“

PETA SV. MAŠA ZADUŠNICA

za kruto pobite žrtve komunizma.

V nedeljo 8. junija ob 10:30

St. Patrick's Church, Sydney.

Narocil g. Stanko Sustersic

PRI NAS PA ŠE BOLJ BELE VRANE

NEVERJETNO VELIKO DARUJEJO naši rojaki po svetu v najrazličnejše dobrodelne namene. Slovenski tisk v ZDA, Argentini, Kanadi in drugod je poln obaj o takih darovih. Silne vsote denarja gredo iz žepov naših že samo z najbližjo slovensko skupnost: cerkve, šole, društva, tisk, prireditve...

Že samo v teh rečeh avstralskih Slovencev ne moremo primerjati z rojaki drugod po svetu.

Toda njih oči so odprte in njih žepi so odprti na široko tudi za dobrodelje med prekmorskimi rojaki in celo nerojaki. Občudovanje zasluži na primer dejstvo, da odhajajo visoke vsote prek morja v Slovenijo za popravilo cerkva in nabavo bogoslužnih predmetov. Pa je to samo en primer.

1

Ob potrebah, ki jih mrgoli povsod med rojaki v domovini in po svetu, bi človek mislil, da vsaj za misijonske akcije med pogani v oddaljenih deželah ne bo najti darov med našimi ljudmi. Zmotil bi se! Nasprotno je res. Slovenska Misijonska Zveza v Argentini živahno deluje in prejema darove za poganske misijone od vsepovsod. Kdor je že dobil v roke mesečnik „Katoliški Misijoni“, mu ta reč ni nova.

In glejte, v letošnji januarski številki beremo o „belih vranah“ — misijonskih darovih iz Avstralije! Verjetno prvič. Takole je objavljeno:

„Avstralija (v funtih): Po en funt: N.N., N.N., Ignacij Ahlin; po pol funta: Alojzij Lovrenčič, Janez Grbec, Ciril Kernjus, Franc Flajnik, Franc Male, Ivan Kovačič, Milan Kunc, Tone Jesenko, gospe I. Kaluža, F. Likar, F. Kersini“.

Podoba je, da so vsi tu navedeni darovalci iz Južne Avstralije, pač iz Adelaide. Čast jim! Verjetno imajo naročen tudi list „Katoliški Misijoni“. Saj imajo med seboj poverjenika za ta list, g. Franca Vrabca. Tudi to beremo v Katoliških Misijonih.

To nas veseli. Prav bi bilo, če bi se poedini naši rojaki zavzeli še za marsikatero dobrodelno ali narodno zadevo in jo skušali razširiti tudi v Avstraliji. En sam ne zmore vsega, razdeliti vloge — to bi bilo potrebno.

Misijonska zadeva naj bo ob tej priložnosti toplo priporočena še drugim. List „Katoliški Misijoni“ stane za vse leto en funt — vreden je pa več kot se da povedati v denarju. Poverjenik za Avstralijo:

Franco Vrabec,
71 Ledger Road,
Beverley, S.A.

2.

Še druga o naših „belih vranah“.

„Ameriška Domovina“ v Clevelandu je dne 6. marca letos objavila prošnjo za nabirko v znesku \$700 (okoli 340 funtov), da bi mogel neki bolan domobranec v evropskem taborišču iti na operacijo. Človek bi se prestrašil — kako naj se taka vsota zbere?

Dne 24. aprila sta poslala preko MISLI v ta namen po 5 funtov rojaka Stanko Šušteršič in Franc Erpič iz Junction Shafta. (Ker bo to itak še kje drugje objavljeno, ne more biti zamere, da je tu povedano, — brez dovoljenja...)

Dne 24. marca objavlja Amer. Domovina: „Manjka še dolarjev 232...“

Dne 26. marca — torej samo dva dni pozneje, beremo istotam: ZBIRKA ZAKLJUČENA: Zaprošena vsota \$700 je že prekoračena... Zveza protikomunističnih borcev je ustanovila poseben fond za invalide, bivše domobranci, ki jih imamo še precej v Evropi in nikdar več ne morejo misliti na povrnitev zdravja. Darove lahko pošljete podpisanemu:

Stanko Vidmar,
7210 Hecker Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Darova naših dveh „belih vran“ sta torej prišla v Cleveland dober mesec prepozno, pa vendar nič prepozno! — P.B.A.

SVITANJE

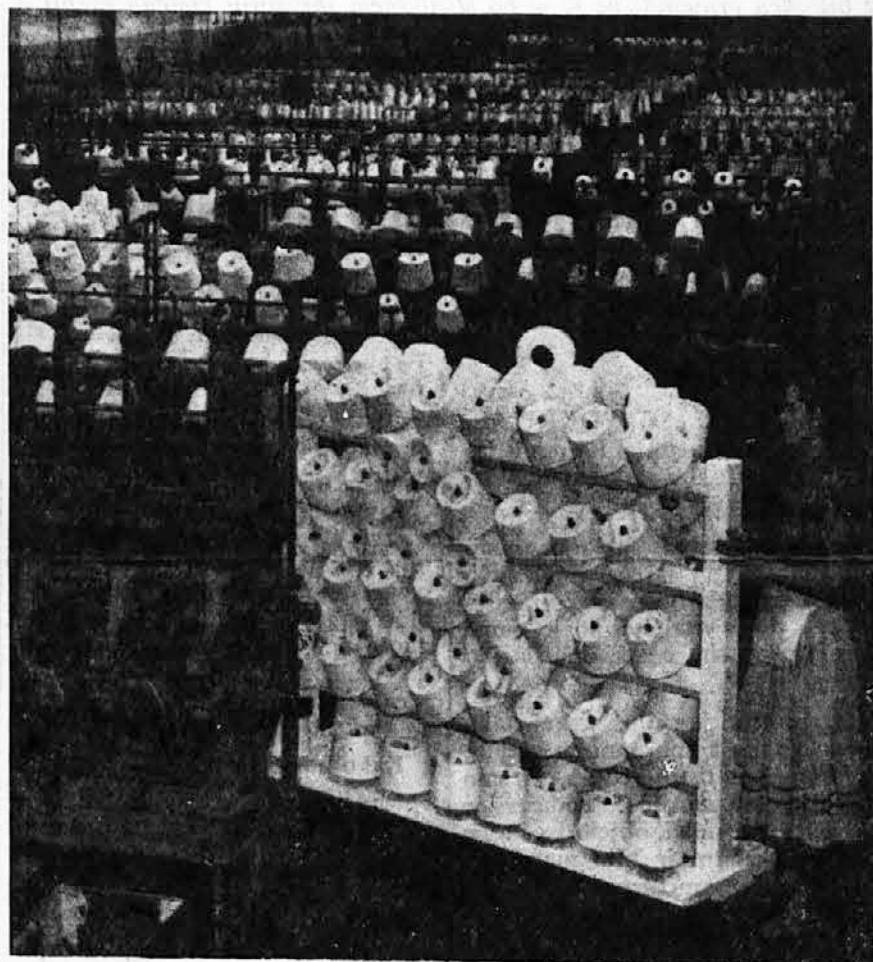
*Na drugo stran oble osvetljene krogle
in zlate okraske noč tiho prenaša...
Kraj speče soseske in mrzle soteske
kolo se že mlinsko dremavo oglašja.*

*V meglene tančice plahutajo ptice,
orošena praprot se k tlom pripogiba.
Kozolce sanjave in tihe dobrane
pozdravlja že zora izza vzhodnega hriba.*

*Skrbno se zavile, čez polje krenile
v somrak so jutranji pobožne ženice.
Okrog domačije v meglo se dim vije,
pri fari oznanja že zvon jutranjice.*

*Nam Mati Premila že spet izprošila
je milost pri Sinu za srečnejše čase.
Nov dan spet podarja nam večnosti Zarja:
skesani sprejmimo Zveličarja vase!*

Pavla Miladinovič.

Iz tekstilne tovarne, Wangaratta, Vic.
Na desni nasa narocnica ga. Silve Jenko.

KOTICEK NAŠIH MALIH

MOJI DRAGI OTROCI, spet se ni nihče oglasil razen ljube Sedmakove Sonje, ki je poslala kartico. Hvala njej in mamic!

Čeprav nisem zadovoljna z vami, otroci moji, vam bom povedala povestico o lesenem otročičku. Naj bo povestica v čast vašim mamicam za njihov trud in ljubezen.

Leseni otročiček

Živel je reven mizar. Imel je dobro ženo. Sedela sta pod jablano in prosila Boga, naj jima da otročička. Toda Bog je odlašal z uslišanjem prošnje. Žena je začela hoditi po hišah, mož v gostilne.

Ko je Gospod Bog videl, da bosta dobra človeke propadla, se je spremenil v starca z belo brado in stopil k mizarju:

„Naredi lesenega otročička. Tako lepega, da ga bo žena vesela“.

Mizar si je dejal: Zakaj ne bi poskusil?

Takoj je pričel z delom. Štiri-čdeset dni je dolbel in končno do-

delal lesenega otročička. Odnese ga je ženi. Najprej ga je bila vesela, potem je začela jokati:

„Peklenšček te je nagovoril. S poti mi spravi to lutko!“

Pograbila je otročička in ga vrgla v ogenj. Pa so plameni zlezli z ognjišča in začeli obvijati ženo. Kriknila je, skočila k ognjišču in pograbila otroka iz ognja. Plameni so se umaknili. Žena je pregrnila dete s plenico in mu zapela uspavanko.

Sosede so se čudile in kukale skozi okno.

„Nesrečnica! Znorela je“, so vzklikale.

Mizarjeva žena je pa imela otročička zmerom bolj rada. Včasih se je je zadelo, da jo lesena usteca kličejo: „Mamica!“ V hiši je bilo vedno več veselja.

Čas je bežal in nekoč je Gospod Bog poklical enega svojih angelčkov in mu nekaj pošepetal. Drugi dan je bil v zibki srebrn

otročiček. Žena je bila še bolj vesela.

„Gospod, kako dober si mi! Ali je kje srečnejša mati od mene?“

Sosede so si šepetale: „Kajpada, srebrn otročiček — to je nekaj drugega!“

Potem je Bog zopet poklical angelčka. Kmalu je bil otročiček v zibki ves zlat. Povsod so to zvedeli, od vseh strani so ga prihajali gledat. Bogati trgovci so ga hoteli kupiti.

„Za ves svet ne! Ali ste že kdaj videli, da bi mati prodala otroka?“

Tudi samemu kralju ga ni hotela dati za pozlačeno hišo.

Gospod Bog je odločil, da je treba dati ženi za njeno ljubezen do otroka nagrado. Vdihnil mu je dušo in dete je res spregovorilo: Mamica!

Nepopisna je bila radost uboge žene. Ni se mogla ločiti od zibke in po ves dan je pela otroku. Sosede je pa niso pustile pri miru.

„Neumna si bila, da ga nisi ho-

tela prodati, ko je bil zlat. Zdaj ti nihče ne bo dal zanj počenega groša“.

„Sedaj bi ga še manj dala za bogastvo vsega sveta“, je odgovarjala mati. Zrastel bo, pameten in priden fant bo, toliko bo zaslužil, da mi bo sam napolnil hišo z zlatom“.

Minila so leta. Deček je res postal priden fant. Naučil se je očetove obrti in postal tako znan mojster, da je delal za vso deželo. Materi je kupil zlato ovratnico. Obesila si jo je na vrat in vsa siromašna hiša je bila polna zlatega sijaja.

„Ste videli?“ je ponosno govorila mati. „Vedela sem, da bo moj sin napolnil hišo z zlatom“.

* * *

Da, moji malčki, pridnost je več vredna kot vse bogastvo. Pozdrave vsem slovenskim otrokom in košarico poljubčkov Sarici, Alfredu in Hribarjevim deklicam. Zdravi ostanite in — pišite! — Neva.

ZRNA IZ FINŽGARJEVE KNJIGE

(„Leta mojega potovanja“, Celje 1957)

V LJUDEH JE SPOŠNO VE-
LIKA zmota, kar se tiče dejanja in oseb v katerikoli povesti. Vedno iztičejo in iščejo: Kdo je neki ta in ta v povesti? Kje se je to zgodilo? Ali je bilo res tako? — Ne razumejo, da življenje res podaja pisatelju snov, da so mu osebe modeli — kakor slikarju. Kljub temu pa povest ne sme biti RESNIČNA zgodba, toda resničnostna naj bo misel, dejanje, značaji. Kdo je opisan, kdo je podan? Nihče — ali pa vsi, kakor kdo občuti. Če rečejo bralci: Zares je tako, res so tudi taki in taki ljudje (res SMO taki, ne bo zlepa kdo priznal) — potem sodijo po pravici in so jasno zaslutili tudi idejo, ki živi v povesti. Ideja je pa jedro. Kakor je marmor jedro lepega kipa. Toda izoblikovanje je delo kiparja, pisarja. Če ne da ideji oblike, ideje ni, ideja ne zaživi. Kakor ne da umetne oblike dleto, tako je pisarju ne da zgolj pero. Srce in duh oblikujeta. Zato se vsak pisar dolgo trudi, preden se zave, česar naj ne piše. Odličen nemški kritik trdi, da je pisarju treba največje modrosti tedaj, ko gre za to, kaj naj zamolči. Do takega spoznanja je redno dolga pot ...

„Resnica je, da ženske nikoli do dna ne spoznaš. Nekoč sem šel poletni dan skozi vas. Pridem do hiše. Zaslišim jok in pri oknu vidim, kako se vzdiguje močeva pest in pada po jokajoči ženi. Jaz seveda takoj v hišo ženi na pomoč! Ko vstopim, mož odneha, ona vstane in si popravlja zmršene lase. Resno posvarim moža: „Za božjo voljo, kaj pa delate?“ — Mož molči, žena pa stopi predme in mi odločno pove: „Ali sem njegova ali vaša? Kaj vam mar, kako se imava midva!“

IZ POPOTNE TORBE

V VELEMESTNEM DRVENJU
in vrvenju Sydneya, Melbourn, Adelaida, Brisbana, Perth sm stalno izpostavljeni nevarnosti, da zapademo napuhu in se smatramo za najbolj važne in potrebne člane osobito slovenske skupnosti. Zato sem zelo hvaležen duhovniški službi, ki me povede v ogromno podeželje in mi odstira pogled v mesta in naselja, kjer živijo posamezni Slovenci v tesni povezavi s celotnim prebivalstvom. Ti obiski me navdušujejo za pestrost in lepoto avstralske zemlje ter navdajajo s spoštljivim priznanjem premnogim slovenskim družinam in posameznim osebam, ki so si daleč stran od velemest zgradile svoj trdni dom, uspešni obstoj, poleg pa ohranile narodno in versko pristnost in gorečnost.

Snowy Mountains—Avstralski Snežniki

Pravkar je zapadel prvi sneg Mount Kosciusko, par sto metrov nižjo od Triglava in najvišjo avstralsko goro, ter pobelil vrhove in planote vsenaokrog v Snowy Mountains, kot mi pripovedujejo zaželeni obiskovalci iz tamkajšnjih delavskih naselbin. Moj sveži spomin pa kroži nad ogromnim planinskim sklopom, ki daleč presega površino Slovenije, ko sem v prijetni družbi naših mož in fantov pre-

Ugriznil sem se v ustnice in jo hitro popihal dalje. Spoznal sem tole: Če žena ve, da jo mož ljubi, in je prepričana, da ji je zvest, potem prenese tudi tako ljubezen. Narava ima svoja pota ...

„Ko je bil pri meni (pesnik Medved), me je obiskal nadporočnik pesnik Rudolf Maister. Medved je pri peči spal. Že smo sedli za mizo, ko se je prebudil. Pomel si je oči, veselo pogledal Maistra in prisedel. Maister je imel dve svetlinji — odlikovanji — pripeti na prsih. Medved ga gleda, nato se poigra z njegovima kolajnima in mu čestita: „Za berača, da boš smel vrteti lajno pod okni, si že dober“. Maister se mu je od srca smejal ...“

„Ob res napornem uredniškem delu sem prišel do prepričanja: Vsak list je urednik sam, je njegova duša, srce, skrb in delo, čeprav bi niti vrstice ne napisal sam. Spoznal sem pa tudi, da tako delo ne more segati v neskončnost. Kdor ureja več let, se utruja in duševno izžrpa. Nihče ni brezno, ki nima dna. Pri revijah velikih narodov je zadeva toliko drugačna, da ima glavni urednik vse polno strokovnih sourednikov. Tak direktor vzdrži lahko dalje časa. Urednik majhnega naroda je pa sam za vse: beri in čisti rokopise, opravi vse korekture, nabiraj sotrudnikov, nasvetuj jim ideje za strokovne spise, letaj in tekaj po mestu, nosi na pošto, v tiskarno, odgovarjaj in zagovarjaj list v pismih itd. Brez konca je to slovensko tlačansko uredniško delo. Majhen narod je namreč kajža — kajža je pa rajža, tako je zmerom trdil moj oče, ki je bil sam kajzar ...“ — Jože Maček.

hodil in obvozil doline rek in jezer ter hribe in planine, pokrite s pragozdovi. Tedaj se je v poletnem marcu bliščalo neskončno zelenje v sončnem sijaju, jutranje in večerne sence so temnomodro padale v globine. Kovinasti akordi siren, gramoznih lomilcev, električnih svetlov, rušilcev skalovja, lomilcev predorov, mešalcev betona, pošastnih vzpenjač, žerjavov, traktorjev: mogočna pesem moderne tehnike se je vezala z našo: „Oj Triglav moj dom“, „Nmau čez izaro“, „Zvonovi, zvonite, na delo budite, ker prazno je naše življenje brez sreče z nebesi!“

Da, blagoslov in sreča za Sydney, velike predele N.S.W. A.C.T. s Canberro, ter S.A. in Viktorije, za industrijo, poljedelstvo, živinorejo bodo postale Snowy Mountains, kjer izvirajo štiri velike reke s svojimi številnimi dotoki: Snowy River, Murrumbidgee, Tumut, Murray. Vse te vode, zbrane v ogromna jezera, bodo ena sama mogočna hidroelektrična centrala, veliki zbiralnik pitne vode in poljedeljske namakalnice. Strokovnjaki komaj slutijo vse možnosti uporabe vseh teh bogatih vodnih sil v sončni zemlji, ki pogreša zadostnih padavin, le izvedenci si morejo približno predočevati spremenjene pokrajine, doline, pla, note, ko bodo visoki gorski vrhovi ostali otoki sredi sirnin jezer, med

njimi največjega Adaminaby Dam, ki bo leta 1962 docela napolnjeno in bo tedaj imelo osemkratno površino Sydney Harbourja ali petkratno površino Vrbskega jezera na Koroškem. Le skrivnostni zvonovi pravljice potopljenega mesta tod ne bodo pozvali pod razburkanimi valovi viharov noči. Da bi mesto Adaminaby vode ne zalile in pokrile, so zgradili osem milj dolgo navkreberno cesto do sosednje doline. Tja so traktorji zvozili dobesedno vse mesto. Lesene hiše so tovorili kar neporušene na novi prostor, zgradbe iz opeke in kamna so preselili v kosih. New Adaminaby je lično mlado mesto, kjer zlasti cerkve, šole, občinska palača, hoteli prednačijo med številnimi vilami.

Druga večja mesta so Tumut, Tumbarumba, Cooma, ki se razvija v najpomembnejše izhodišče za Snowy Mountains. Tod se nahaja tudi palača Snowy, centralni stan, možgani in srce vsega ogromnega projekta, ki neposredno zaposluje v Snežnikih nad 6.000 mož, med njimi kar dobršeno stotino Slovencev, ki med številnimi zastopniki drugih narodnosti prav gotovo dajejo časten ugled našemu narodu.

Iz Coome vodi cesta skozi malo naselbino Kiandra, ki se ji še pozna slavna preteklost. Tod je iskalo zlato srečo nešteto priseljencev z vseh vetrov sveta. Razkopnine, naspiti, razvaline so ostanki zlatonosnih rudnikov. Ko je ponehal svetli lom in so se razgubile zlatorudne žile, so se razpršili prebivalci. Nekateri so se nastanili v okolici in so njihovi potomci bogati farmarji.

Tehniki, moderni prospektorji industrializacije, pa so v Snowy Mountains izsledili nov, trajen, koristen zaklad: vodno silo! Sedem velikanskih jezer zbira dragoceno vodo, ki se je poprej večinoma neizrabljena izgubljala v morje in močvirja. Nad osemdeset skalnatih tunelov in nad 300 milj dolgih silnih cevi bo povezavalo reke, potoke, jezera. Najdaljši predor je visok 30 čevljev in 14 milj dolg. Poldrug tucat podzemeljskih hidrocentral bo pretvarjalo ogromne padajoče vode v električno energijo, ki je proračunana na zvrhane 3 milijone kilowatov in bo gnala kaj več kot „mlinske kamne tri“ ...

Za uresničenje tega drznega projekta, ki se prišteva največjim na svetu, je bilo treba ogromnih priprav. Skozi doline, ob pobočjih, na vrhove in planote je bilo zgrajenih na stotine milj dolgih širokih cest, polnih serpentin, mostov in vzponov. Večji del teh cest bo kaj kmalu preplavila voda. Tudi prostorni položaji, kjer so zgrajena moderna taborišča za delavce, bo deloma zajela voda. Vsak mož ima sobico s centralno kurjavo, vsak blok številne kopalnice z mrzlo in toplo vodo. Moderno urejene so kuhinje, obednice, kino-dvorana. Prav ničesar ne manjka v teh začasnih mednarodnih moških mestih razen miline mater in žena ter vsele razigranosti nedolžnih otrok, kar terja veliko odpoved in žrtev od teh mladih mož, ki obenem s podvigom avstralske industrializacije gradijo svojo in svojih družin boljšo bodočnost.

(Konec na str. 8)

DESETLETNICA DRUŽABNE PRAVDE (IZ ARGENTINE)

Jubilejno zborovanje

PRVI MAJ JE VSAKE LETO
praznik Družabne Pravde. Letošnji prvi maj pa je Družabna Pravda slovesneje praznovala kot druga leta, ker je praznovala desetletnico svojega obstoja. Ni bile sicer velikih zunanjih manifestacij, toda proslava v Slovenski hiši na Ramon Falconu je bila lepa in pristrana. Udeležile se je lepo število zastopnikov slovenskih organizacij ter članov Družabne Pravde.

Sveta maša

Svoj desetletni jubilej pe Družabna Pravda začela s sv. mašo, ki jo je v kapeli Slovenske hiše daroval podpredsednik Družabne Pravde g. prof. dr. Ivan Ahčin. Daroval je je za žive in za rajne člane Družabne Pravde. Po evangeliju je imel dr. Ahčin na zbrane lep in globok govor, ka katerem je povedal, da praznujemo danes trojni praznik. Prvi maj je danes civilni in ponekod tudi državni praznik in z njim svobodni svet proslavlja zmage težke delavske borbe zoper nečloveški kapitalizem. Dalje praznujemo liturgični praznik sv. Jožefa Delavca, ki ga je Cerkev ustanovila zato, da nasproti kapitalističnemu in komunističnemu pojmovanju dela postavi krščansko pojmovanje dela. In končno praznujemo danes tudi desetletnico Družabne Pravde, ki v zamejstvu nadaljuje to, kar so krščanski socialni delavci z dr. J. E. Krekom doma začeli delati pred 60 leti, da prepojijo ves slovenski narod s krščansko socialno miselnostjo. — Po končani sv. maši je g. dr. Ahčin zmolil molitve za rajne člane Družabne Pravde.

Takoj po sv. maši je predsednik D.P. g. Erjavec Lojze začel jubilejno zborovanje. Prisrčno je pozdravil številne zastopnike slovenskih organizacij v Argentini ter člane D.P. in ostale goste. G. Jan Maks je nato v temeljitom govoru orisal zgodovino nastanka Družabne Pravde, njen razvoj in njeno delo vse do današnjih dni. Povedal je, da je Družabna Pravda ustanovila pred desetimi leti z Pozzuoliju pri Neaplju petorica oseb (Jan Maks, Jonke Jože Močilnikar Franc, Mravlje Franc in šest Janez), ki je smatrala za potrebno nadaljevati v tujini delo, začeto v domovini.

Dalje je g. Jan omenil delo, ki ga je Družabna Pravda opravila v desetih letih svojega obstoja: izdala je 108 številčk svojega glasila, založila več brošur in knjig in med temi monumentalno delo dr. Ivana Ahčina: *Sociologijo in Socialno ekonomijo* (ki se pravkar tiska); dala je pobudo za izvedbo petih socialnih dnevo v Argentini; organizirala je socialne študijske krožke; dala je iniciativo za osnivanje Mednarodne federacije krščanskega delavstva Srednje Evrope, kjer smo Slovenci več let imeli predsednika, sedaj pa imamo tajnika; se je udeleževala tudi raznih mednarodnih kongresov, prireditvev in razstav po svojih zastopnikih. Vedno pa se je D.P. trudila, da bi bila v kar najboljših odnosih z vsemi slovenskimi publikacijami in društvi. Vse to delo bo z božjo pomočjo nadaljevalo tudi v bodočnosti.

NOVI INŽENIR, POZDRAVLJEN!

TONE GRŽINA

SOLSKO ŽIVLJENJE JE KLJUB MEDNARODNIM pretresljajem več ali manj vedno isto. Vsako leto sprejmejo šole novega naraščaja in se obenem poslovijo od starejših študentov. Slovenska višja realna gimnazija v Trstu leta 1948 ni bila izjema. Osmošolci so se pripravljali na končne izpite in ugibali o novem življenju, ki se jim je naglo bližalo. Eden teh dijakov je bil *Stanko Samsa* iz Ilirske Bistrice.

Kmalu po uspešno izdelani maturi se je poslovil od svojega Jadrana in v nekaj letih došel v Avstralijo. Želel je nadaljevati študije, ki jih je moral po maturi v Trstu opustiti. Bilo je pa treba najprej odslužiti kontrakt z Avstralijo — tako kot pri večini nas novodošlecev. Na deželi, kamor so ga bili poslali, so mu njegov značaj, njegova marljivost in pridna roka pridobile mnogo prijateljev. Ti so ga precej pogrešali, ko se je končno odločil za naselitev v Sydneyu.

Tu se je Stanko pred štirimi leti vpisal na strojno fakulteto tehnološke univerze. Od vsega početka se je posvetil študiju prav tako resno kot se posveti vsaki reči, ki se je loti. Plačilo ni izostalo. Zaradi dobrih ocen pri izpitih je dobil stipendijo, ki mu je pomagala, da se je prebil skozi 4 dolga leta polnodnevnega obiskovanja predavanj in izpitov.

Končno je prišel dan, ko je Stanko med množico študentov čakal na prejem diplome. Deset let po maturi in tako daleč od doma! Kako vse drugače bi bilo, če bi bila tu zbrana vsa nekdanja družba! Tako sem si mislil in za trenutek se mi je obujalo tisoč spominov na lepa študentska leta vse od Snežnika do Ogleja, ki jih je naša družba skupaj preživela...

Prijatelja inženirja Tone in Stanko

Kam, misel? Stoj!

Sedel sem s Stankovo ženo in predstavniki Slovencev pred stavbo univerze, poslušal slavnostno govor in užival lepo aprilsko jutro. Sonce se je igralo s pestrimi barvami študentskih ogrinjal, ženskih klobukov ter uniform vojaških godbenikov. Bil je res lep dan za tako pomembno slovesnost. Abiturienti raznih fakultet so se drug za drugim odzivali klicu po zvočniku in se predstavljali predsedniku univerze, ki jim je osebno izročal listine in podeljeval razne naslove. In tako je prišlo tudi do klica: „Stanley Samsa, Bachelor of Mechanical Engineering, Second Class Honors!“

Da, to je naš Stane! Dlani so me kar pekle od ploskanja. Strojni inženir z odliko, to niso šale! Samo Stanko in še en študent sta bila letos deležna te časti na strojni fakulteti.

Res, lepo se je obnesel Stanko

Samsa B.E. V čast in ponos je ne le samemu sebi, ampak vsem Slovincem tu in doma. Avstralija je pa tudi vesela, da ga ima.

Kot da bi to ne bilo dovolj, je novi inženir takoj drugi dan po slovesnosti praznoval še nov dogodek — žena Marta mu je dala sina Peterčka!

Samsovim je sedaj le želeli zdravja in zadovoljstva ter jim čestitati na upseha polnem letu. Stanku bi še posebej želel mnogo sreče v obeh novih poklicih — inženirja in očeta. Prepričan sem, da se bo v obeh znašel, prav kakor se je v preteklosti znašel v poklicih študenta, delavca in zakonskega moža.

P. BAZILIJ TIPKA

*Na poti iz Bonegille sem se ustavil ob krasni sliki poleg pota: na stotine ovac in ovčarski psiček je tekal kot neumen okrog črede. Resnično sem užival in spravljal sceno tudi na filmski trak. — Zapletel pa sem se v pogovor s farmarjem, ki je stal ob svojem avtu. Čreda je bila njegova in vsa zemlja kar si jo videl daleč okoli. Pa veste, kaj mi je povedal, ko je zvedel, da sem kaplan za ljudi izza železne zavese? To, da komunizem kar lepo zveni in da ljudstvo povsod pod njim krasno napreduje. „Sem kar zato, da pridejo na vlado ter pokažejo, kako se da dvigniti Avstralijo. Če jim ne bo uspelo, jih bomo pa pri drugih volitvah vrgli...“ Debelo sem požrl, reči se mi pa ni kaj ljubilo. Ni bilo vredno.

Nisem politik, vem pa, da bo ta farmar zaman „metal rdečo vlado“, ko ji bo na svojem posestvu tlačanil. In spomnil sem se odstavka v slovenski knjigi, ki je izšla med vojno v Združenih državah ter pravi tako nekako: „Glavno je, da delamo za osvoboditev. Če bo Slovenija ob osvoboditvi bela ali rdeča, ni važno: narod ima svojo voljo in če z barvo ne bo zadovoljen, jo bo v treh dneh prepleskal po svoje“. Hm! Presneto dolgo jo že pleska...

*„Tolikookrat sem vas klical, pa se nihče ne oglasi v vaši hiši“, mi je že marsikdo novih povedal. — „Odkod si pa klical?“ — „Iz javnega telefona. Veste, tistega na tri pennyje“. — „Pa si kaj pritisnil gumb, čim si slišal, da je nehalo

zvoniti?“ — „Ja hudirja, to pa ne. Sem čakal, da se oglasite...“

Pa ga imaš! Meni pa tolikokrat avstralski sobrat pove: „Je moral že spet biti eden iz tvoje črede. Tekel sem na telefon, oglašil pa se ni nihče...“

*Zadnjič popoldne — in to ni izjemni slučaj — sem stal sredi sobe in pregledoval svoj delovni program. Moral bi na kaplansko konferenco, za katero sem dobil vabilo že pred tednom dni. Toda popoldne je v moji odsotnosti nekdo telefoniral in oddal ime in naslov ter povedal, da me bo čakal ob treh na svojem domu. Važna stvar: dekle bi rad dobil iz Slovenije! Telefonirala je tudi bolnišnica izven mesta: bolnika imajo, je Jugoslovčan in ga nihče ne razume. Spomnil sem se, da je popoldne tudi sodna razprava za fanta, ki se je v novem svetu spozabil in se ravnal po geslu „Kar je tvoje, je moje...“ Njegov branilec me je prosil, če bi za fanta zastavil besedo. In še dve novodošli dekleti bi moral obiskati na prvih službenih mestih pri družinah, če se prav spomnim obljube. In na faro bi moral, da se domenim za krst; in na emigracijski urad po imenik emigrantov na ladji „Roma“. Pa bi lahko naštel še nekaj opravkov, ki bi morali biti že zdavnaj za mano...

V tem je zapel telefon. Prijeten slovenski glas se je čudil, da me ni (Konec na str. 6)

NASLOV LISTA „MISLI“: 66 Gordon St., Paddington, N.S.W.

NA RATJU pri Žužemberku so imeli obisk iz Amerike. Bila sta domačina Zupančiča iz Clevelanda. Poročata: Na našem vrtu na Ratju sta slikala množični grob. V plitvo jamo so v revoluciji zagrebli deset fantov in mož. Tako površno so jih zakopali, da so podgane vlekale kosti od nog in rok kar po vrtu. Nekaj groznega! In še danes, toliko let po vojni, jih niso odkopali in prenesli v domače pokopališče, ker ti so bili domobranci. Podobnih grobov je polno tudi drugod po celi Jugoslaviji... Ljudje skušajo pozabiti, pa ne bodo nikoli.

V KOČEVJU so sorodnice prošle amerikansko teto, naj jim kupi švicarske zapestne ure. Bom kupila, je rekla, če pojedete z mano k maši na praznik sv. Petra in Pavla. Ne, so odgovorile, ne smemo. Če gremo, bodo naši možje ob službo. Kaj bomo pa potem počeli? Ameriška teta je naredila zaključek: Jugoslavija je res protiverska država.

DR. RAJKO NAHTIGAL, starosta slovenskih slavistov in znanstvenik svetovnega slovesa, je umrl v Ljubljani 29. marca. Bil je tudi

Izpod Triglava

prvi predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. V teku svojega življenja — dočakal je 81 let — je napisal nad sto knjig in znanstvenih razprav. Po rodu je bil iz Novega mesta. Za vse panoge slovenske kulture si je nabral neveljavih zaslug, ki so mu bile priznane tudi z najrazličnejšimi odlikovanji od mnogih ustanov in od države.

„**LINHARTOVO IZROČILO**“ se imenuje knjiga, ki je izšla v Ljubljani v spomin prvega slovenskega dramatika. Podaja zgodovinski pregled slovenske dramske književnosti in slovenskega gledališča. Spisala sta jo France Koblar in Filip Kumbatovič.

NA BRDU pri Lukovici se ljudje sprašujejo, če in kdaj se bo kdo usmilil razpadajočega starega gradu, kjer je stanoval in pisal leposlovec Janko Krsnik. Odkar so med drugo vojno partizani grad pož-

gali, je razpadajoče poslopje prepuščeno popolnemu uničenju. Mnogim se zdi tega spomenika jako škoda, nobena ustanova se pa še ni zganila, da bi dala pobudo za obnovo.

KRAJEVNA IMENA, ki so bila narejena po svetnikih, na ukaz od zgoraj bolj in bolj izginjajo v Sloveniji. V kakem „šentvidu“ se sicer zdi prilastek „svet“ dovolj skrit, da sme ime še obstati. Kako naj bi pa našel milost v komunističnih očeh kak Sv. Peter pod sv. Gorami ob Sotli, ki ima kar dvakrat prilastek „svet“ v svojem imenu, zraven je pa še stara božja pot — to je pa drugo vprašanje. Kar na lepem je dobil uradno ime: Bistrica ob Sotli.

LJUBLJANSKI ŽUPAN je hodil vsak dan z vozom po drva v mestni gozd na Barje. Nekega dne so ga zalotili logarji, da nalaga

drva, kjer je bilo poedincem to prepovedano. Naznanili so ga mestnemu sodniku in ta je obsodil župana na lepo kazen — zaplenil mu je voz in konje. To se je zgodilo leta 1601.

V TRSTU je Slovenska prosvetna matica obhajala desetletnico obstanka. Za to priložnost je izšla posebna številka publikacije UTRIP. Utripi so namenjeni mladim pisateljem, da se urijo v literarnem delu. V tej posebni številki, ki ji je napisal uvodno besedo prof. Beličič, najdemo poleg drugega štiri pesmi Neve Rudolfove, dve pa njenega brata Aleksandra.

POD SABOTINOM na Goriškem so pred vojno imeli kamnolom, ki je dajal krasen rjav marmor. Med vojno je delo v kamnolomu prenehalo, pa tudi po vojni je vse doslej počivalo. Ker je kamnolom visoko v hribih, je prvo vprašanje obnove — pot do njega. Občina je sklenila, da bo napravila novo pot, treba pa bo odkupiti od kmetov precej parcel.

KRIŽEM AVSTRALSKE SLOVENIJE

NEW SOUTH WALES

Mona Vale. — Naročam in plačam list za go. Pavič kot iskren pozdrav v novi domovini. MISLI jo kar dobro „krešejo“ dalje. Čestitam z željo za mnogo nadaljnjih let. Prilagam rešitev uranke o čudnem Avstralcu. Morda dobim knjigo. Bo nov prispevek za mojo knjižnico, ki jo pričujem pripravljati. Kadar bom bolj pri denarjih, bo g. Zvone Hribar revež! Imel bo z menoj dela, da bo kaj. Seveda, če ne bo že vsega razprodal, ko pridem jaz do denarja ... Zaenkrat pa njemu in MISLIM lep pozdrav. — *Heda Stanokovič.*

Albury. — Uganke v MISLIH so nova zanimivost in pobuda. Zame je užitek, ko skušam rešiti vse po vrsti. Dejala bi, da tudi za druge. Nekaj v zabavo, nekaj za bistenje možganov. Cenimo trud, ki je položen v izdajanje MISLI, zato jih tudi vsak mesec nestrpnost pričakujemo. — *Ivanka Študent.*

Warrawong. — Prav danes sem prejel majsko številko MISLI. Prav dobra je, posebno mi ugaja pod Ugotovitvami in mnenji odlomek „Zapad in Slovani“. Slika z Liparskih otokov me živo spominja na leta nazaj, ko sem tudi jaz na Liparskih pasel stenice. Bilo pa je eno leto pozneje kot je nastala ta slika. Od teh fantov poznam samo Maksa Planinca, kleči prvi na levi. Menda je danes v Kanadi. Uganke pošiljam rešitev ... Želim Vam nadaljnega uspeha na vseh poljih, ki jih obdelujete z MISLIMI. — *Pavle Arhar — „Klančar“.*

Villawood. — Prečital sem MISLI od maja in poročam, kaj je imipuk po slovensko povedal. Rekel je: Žiza resnica! Za drugo uganko pa mislim, da je bil Čurk duhovnik in imel častno službo ko tak. Ako ni pravilno, pa oprostite. (Urednik prav rad oprost, pa še drugi se mu bodo pridružili, kajne?) — *Ignac Kotnik.*

Sydney. — V cerkvi St. Charles, Ryde, sta si podelila zakrament sv. zakona ženin Alojzij Trobec, doma iz okolice Trsta, in nevesta Slavica Grželj, doma iz Sežane. Bilo je 10. maja. Zakonsko zvezo jima je blagoslovil g. dr. Mikula. — Iz Canberre je prišlo poročilo, da sta se pred oltarjem tam vzela v zakon ženin Maks Levanič in nevesta Jožica Zelič in sicer 4. maja. — Iz Wollongonga pa poročajo, da sta si ustanovila zakonsko življenje dne 19. aprila Jože Cimerman in njegova družica Julijana. Podrobnosti niso znane. Vsem iskrene čestitke! — H krstu sta prinesla v St. Francis Church, Paddington, dne 19. maja svojega prvorojenca Stanko Samsa in žena Marta in sta mu dala ime Peter David. Čestitke! — *Kroničar.*

Wagga. — Prav vesel sem bil, ko sem dobil v Mislih lepo sliko z Liparjev. Tam sem tudi jaz med njimi in sicer odzdočaj, ko klečimo, od leve na desno: Planica, Vlado Gros Škrbec. Od zgoraj od leve na desno: Slavko Plonič, Gorenc, tretjega se ne morem domisliti, o onem v sredini samo vem, da se imenuje Jože in ima obe roki leseni, ker je svoje zgubil v vojski. Za ostale 3 ne vem pra-

vega imena, št. 5, ne vem, številka 6 je Vinko, zadnjega ne vem. — *Vlado Gros.*

VICTORIA

Dookie. — Kaj pravite, ali sem prav izluščil jedro ugank? Saj časa je vedno premalo, pa vendar. Slavnost mož v župniji je bil gotovo nekaj več kot ministrant, menda cerkveni ključar. Tisti „duhovnik“ je pa res imel smešno ime in dolgo. Ali nikdar bi se ne bil mislil, da v njegovem imenu tiči gangsterska misel: Kupi mi nedrag nov revolver! Jaz mu ga že ne kupim, rajši mu urežem leskovko. — *Jože Maček.*

Wangaratta. — Z veseljem sem prejel naš list MISLI in še z večjim veseljem sem prečital poslane številke. Moram priznati, da sem zelo zadovoljen z vsebino, ki je na dokaj dobri višini. Upam, da bom tudi sam tu in tam kaj prispeval, ker se zavedam, da uredništvo potrebuje sodelavcev in dopisovalcev, da more ohraniti list zanimiv. Članek v majski številki „Pred odhodom z Liparskih otokov“ sem izrezal in ga poslal bratu v Ameriko. On je bil tudi na Liparskih 1. 1948 in bi vedel kaj povedati o teh fantih. Pošiljam naročnino in dar

slavljali praznik Marije Pomagaj. Prišlo nam je na misel, da bi tudi Slovenci v Brisbanu lahko kaj napravili. Domenili smo se, da gremo 24. maja ob 11. uri z busom na Stewartholme. Molili bomo rožni venec in zapeli litanije Matere božje, če bo z nami Frank Lulik in bo pel. Če njega ne bo, bomo pa litanije samo zmolili, nekaj Marijinih pesmi bomo pa že tudi zapeli. Po pobožnosti bomo imeli picnic. Sestre so nam že obljubile vodo za čaj. Zelo bi želeli, da bi bil z nami ta dan gd. dr. Mikula, ker brez njega bomo kakor ovce brez pastirja. Ali ne smemo biti sebični, ker gospoda tudi druge potrebujejo. Drugače je tu pri nas v Brisbanu vse v redu. Vse lepo pozdravljamo. — *Kristina Plut.*

Ravenshoe. — Poredko se oglašamo, ne bodite hudi. Čeprav veliko mislimo na Sydney, se pisanje odklada in odklada. Pogosto premišljujemo, koliko ste na boljšem od nas, ker ste bolj skupno in se lahko pogosto v večji družbi poselite. Ta ali oni pa reče: Nič ni s takim ugibanjem, povsod je enako, pa tudi Bog je povsod. No, ker je res tako, pa pridite, od tam doli kaj pogledat k nam, boste videli, da je tudi pri nas kar dobro. Je že dolgo, ko smo prišli sem gor.

Z Aleksandrove poroke

za Sklad, v kratkem pa upam poslati novih naročnikov iz tega kraja. Želim mnogo uspeha in pozdravljam. — *Matija Cimerman.*

SOUTH AUSTRALIA

Aldgate. — „Na Hribčku“ pri Žakljavih je vedno prijetno. Krepka slovenska družina, v duhu in resnici spada v tiste čase, ko je veljal pregovor: Kmet je kralj, na svoji zemlji svoj gospod! Prav za prav sta zdaj dve družini. Kmalu po novem letu so imeli svatbo, poročil se je najstarejši sin Aleksander in zdaj živi na istem hribčku s svojo izvoljenko, rojeno Avstralko. Rojaki od daleč in blizu dobro poznajo Žakljeve in radi pridejo na obisk. So pa tudi res dobrodošli. Tudi podpisane je zaneslo k njim. Ker sem zvedel, da ni bilo nič v MISLIH o poroki, objavite zdaj. Vršila se je 25. januarja in gostov je bilo okoli 200. Tudi p. Bazilij se je pokazal za nekaj hipov. Poročencema, zapoznele, čestitke! — *Prijatelj.*

QUEENSLAND

Brisbane. — V MISLIH sem čitala, kako boste v Sydneyu pro-

VESTNIK SKM,

majska številka

POD UREDNIŠTVOM G. K. KODRIČA nam melbourneski VESTNIK redno vsak mesec prinaša zanimivo in pestro branje. Posebno nas seveda zanimajo novice in poročila. Oglejmo si na kratko majsko številko.

Takoj na prvi strani imamo vest, da je imela ZVEZA slovenskih klubov za Victorijo redno skupščino in si je napravila obnovljen načrt za delo. Izvolila si je tudi novega tajnika v osebi g. Werglesa.

Na strani 6 poročila Slov. klub iz Geelonga spodbudno dejstvo, da so klubovi zastopniki obiskali rojake v taborišču Bonegilla. „Natovorne“ z oblačili smo na veliki petek odpeljali proti Bonegilli. Odšlo nas je 5 odbornikov ter dva člana SK Geelong ... Po razdelitvi oblačil je nastalo splošno kramljanje ... Slovencem v Bonegilli lep pozdrav in na skorajšnje svidenje v naši sredi!

Iz gornjih besed, ki jih beremo v Vestniku, vidimo živ dokaz, kako so Slovenci v Geelongu voljni pomagati novodošlim v to deželo. Vsa čast!

Na strani 10 je poročilo o delovanju odseka za Slov. dom v Melbourneu. Vidimo, da je ondotnim rojakom ta zadeva zelo pri srcu in so se tudi z vso resnostjo lotili dela.

Na strani 11 je poročilo o delu dramske skupine: pripravljajo igro Stari gredi. Verjamemo, da bodo uspeli, kakor so uspeli z „Micko“.

Posebej se je treba ustaviti ob „Križem kračem“ p. Bazilja. Kupček drobnih novic, pa zanimivih, ker povedo o življenju naših ljudi. Film o narodnih nošah je navdušil še druge, da si jih bodo omislili ... Krste so imeli: Pri šventovih so deklico krstili za Roselyn Zorko, pri Plečkovih (mamica je bivša Nada Kotlušek) imajo Jano Marijo, pri Boletovih Veroniko Elizabeto, pri Horvatovih Angelico, pri drugih Horvatovih (v Morwellu) Marijo in istotam pri Benetovih Rudolfo! Med vsemi — en sam fantek!

Poroki sta bili dve: Avguštin Caharija in Marija Košuta, Franc Hartman in Marija Brandmuller.

Ob zaključku Križem kračem-a je pa najti nekaj, kar bi po vsem pravici spadalo v članek v pričujoči številki, ki piše o „belih vranah“ med nami. Zelo prav je, da lahko to poročilo vsaj na tem mestu podčrtamo, ko ob nastajanju članka o „belih vranah“ tega še nismo vedeli.

Rojaki v Victoriji so se zavzeli za pomoč rojaku-invalidu v Nemčiji, ki mu je nujno potrebna umetna noga. P. Bazilij kot socialni referent SKM je prejel od raznih dobrosrčnih rojakov za tega siromaka vsoto 37 funtov in 11 šilingov. Našteta so imena darovalcev. Posebno zahvalo izreka pater fantom v Brighton Beach-u, o katerih pravi: „Komaj so dospeli med nas, so nam pokazali lep zgled, kaj more storiti topla beseda in usmiljeno srce“. Akcijo v Brighton Beach-u je vodil Pongraši.

Tisti, ki je pisal v tej številki MISLI o „belih vranah“, bo z velikim veseljem vzel ta „lepi zgled“ na zanje.

Kakor že rečeno: VESTNIK prinaša zanimivo in pestro branje. — *Ur.*

IZ SLOVENSKE DUHOVNIŠKE PISARNE

SYDNEY!
VSE NEDELJE V JUNIJU, KI JE POSVEČEN PREV. SRCU JEZUSOVEMU, BOMO IMELI OB ŠTIRIH POPOLDNE POBOŽNOST V KAPELICI ST. FRANCIS CHURCH, PADDINGTON.

Pot do kapelice ob levi strani cerkve z Oxford ceste pod palmami proti zakristiji.
Prihajajte v lepem številu, da se vsaj malo oddolžimo božjemu Srcu s skupno molitvijo in pre-mišljevanjem.

WOLLONGONG!
Mesec junij ima pet nedelj — zadnja, 29. junija, ko bo tudi praznik sv. apostolov Petra in Pavla, je vaša, rojaki v Wollongongu!

Služba božja kot po navadi ob 5. pop. (ob 4. spovedovanju!) v kate-drali ob morju v mestu.
Ne pozabite, čeprav bo to več tednov potem, ko boste ta opomin brali!
DVA PRAZNIKA
V četrtek 5. junija je praznik Presv. Rešnjega Telesa. Pri nas to ni zapovedan praznik, vendar skušajmo biti pri sv. maši. Po večini bodo povsod ta dan večerne maše. Pazite na oznanila v svoj cerkvi.
V petek 13. junija je praznik Srca Jezusovega. Kar je rečeno o gor-njem prazniku, velja tudi za tega. Za ta dan Cerkev prav posebno pri-poroča prejem zadostilnega sv. obhajila.

Krstnik, krst in krstitke

SV. JANEZ KRSTNIK BO GO-DOVAL 24. junija. Vsem našim Janezom, ki bodo z njim goodovali, vso srečo za čas in večnost!
Sv. Janez je krstil Jezusa, zato je dobil priimek: Krstnik. Takrat krst še ni bil zakrament. Šele Jezus ga je tako visoko povzdignil.
Naši stari so imeli krstni dan v velikih časih. Obdali so ga z razni-mi slovesnostmi. Po večini so bile krščanske, nekaj pa tudi poganskih. Največ tega je še dandanes na Ko-roškem, tako beremo v celovškem mesečniku „Vera in Dom“.
S krstom po večini še danes zelo pohačajo. Tako ustrezajo Cerkvi, ki naroča, da naj se novi zemljan čimprej „prerodi v vodi in Svetem Duhu“. Stare rojstne knjige pri-čajo vseprek, da so nekoč krstili otroke že na sam rojstni dan.
Tudi drugod po naši domovini je bilo tako. Dandanes pa mnogi pravijo: Otrok bo bolj moder, če se mu krst dolgo odlašja. Seveda je to samo prazen izgovor, resničen vzrok je zanikrnost staršev. Kdo bo tako neumnost verjel?
Za krstni dan je dandanes naj-bolj priljubljena nedelja. Takrat se botri najlaže odtrgajo od doma. Preden odnesejo novorojenčka v cerkev, ga povijejo s posebno lepim

krstnim oblačilom. Ponekod vza-meta boter in botrica na pot h krstu kos kruha ali pogače, ki ga podarita prvemu človeku, ki ga srečata. S tem simboličnim de-ja-njem izrazita željo, da bi bil otrok usmiljenega srca, da bi rad dajal vbogajme in da bi njemu samemu nikoli ne manjkalo kruha.
Ime dobi novorojenec po očetu ali materi, pogosto pa po svetniku ali svetnici, ki sta tiste dni v kole-darju. Rožani pravijo, da je naj-boljši tisti svetnik, ki ga novoroje-nec „v pesti prinese“ s seboj na svet.
Po nekaterih krajih Koroške prejme krščenec od botrov posebno darilo, ki mu pravijo „križevnik“. To je bel prtič iz platna ali musli-na. Beseda prihaja od „križme“, to je sveto olje, ki ga Cerkev upo-rablja pri krstu, birmi in mašni-škem posvečenju. Izvor tega darila je iskati v samem cerkvenem ob-redju. Ko je duhovnik po oblitju z vodo otroka mazilil s krizmo na glavi, položil nanj bel prtič, ki predstavlja spomin na belo obleko starokrščanskih krščencev. Takrat so krščevali največ na veliko sobo-to. Odrasli so prišli h krstu v belih oblekah. Te so potem nosili ves teden do „bele nedelje“.
Da ta „križevnik“ prinesejo bo-

tri s seboj h krstu, je vedel poro-atu že zgodovinar Valvazor, ki je pisal pred 300 leti. Ponekod je bil in je še ta križevnik prava krstna oblekica, drugod samo kos finega platna. Ko deček odraste za prvo sv. obhajilo, mu iz njega napravijo srajčko, deklici krilce. Oboje je potem „križmanka“. Če pa otrok umrje, dobi iz tega blaga mrtvaško obleko — „mrlak“.
Valvazor poroča še drugo zani-mivost: V Kranju in okolici so imeli kmetje nekoč navado, da so se tretji dan po krstu zbrali botri ter umili in okopali krščenega otroka. Vodo, v kateri so ga sko-pali, so imenovali „križmo“. Potem so jo zlili pod češnjo ali višnjo, če je bila deklica, pod oreh, če je bil fantek.
Po nekaterih krajih Koroške še dandanes živi podobna navada. Na primer v Gorenjčah. Na mizo po-stavijo križ in ob njem prižgo bla-goslovljeno svečo. Vsa družina skupno zmoli rožni venec. Kopal-no posodo polože na križema zlo-žene blagoslovljene vejice iz butare cvetne nedelje („presle“). Pri umi-

vanju otroka sodelujejo vsi, po-sebno bratje in sestre. To naj bi ojačilo njihovo medsebojno lju-bezen.
Predaleč bi nas zavedlo, če bi omenjali še najrazličnejše druge navade, ki jih imajo ponekod v zvezi s krstom in krstikami. V vseh teh navadah in običajih je mnogo spomina na svetost krsta, nekaj pa seveda pesniške domišljije pre-prostega naroda. Morda vmes še kak ostanek starega slovenskega poganstva. Bolje je pa le kot „krstitke“ s čisto posvetno gostijo, kjer zgolj veseljačijo in se zraven opijejo. Marsikje je že vse drugo odpadlo, krstna gostija v gostilni ali na domu je še edina krstna „proslava“. Na žalost v mnogih dandanašnjih „krstikah“ niti ni več toliko „krščanskega“ kot je bilo v časih, ko je koroški narodni pe-vec Lisičjak krožil verze:
*„Naj bo fantič al deklina,
botri grejo na polč vina,
obhajajo vesevo tisti dan,
ko je nastopil nov kristjan.
Mežnar pride na en gvaž,
za njim še fajmošter počas ...“*

P. BAZILIJ TIPKA (konec s str. 4)

„nič okrog“ in da „so se mi gotovo kaj zamerili“ in da nasprotno lahko dokažem samo s tem, da pridem „za nekaj uric posedeti v prijetnem kramljanju in obujanju spominov ...“ — „Bom, bom, bom! Ob prvi priložnosti, ki se mi po ponudila ...“ (Zlagal se nisem nič, reči pa bi si v tem trenutku ne upal, če bo prva priložnost v letošnjem letu.)
Potem sem spet tuhtal. Kam? Koliko Bazilijev bi bilo treba, da bi se nikomur ne zameril? „Tri, pet, sedem ...“ Da, sedem za prvo silo, brez ozira na stare obljube, ki me tlačijo že mesece. Pa če se že moram zameriti šestim, kaj je v tem trenutku najnujnejše? „V bol-nišnico grem! Morda je kaj hujše-ga!“ sem se odločil in odšel.
Motor avtomobila je že brnel, ko me je predstojnik poklical nazaj: „Obisk! Fant s kovčkom in niti be-sedice ne zna v angleškem jeziku ...“ Hitel sem k vratom in našel fanta, ki jo je primahal iz Bone-gille za lovom na službo in stan. „Bova že našla stan proti večeru, zdaj ni časa! Kar z mano v avto!“

In odpeljala sva se iz mesta proti bolnišnici. Zvečer pa sem zopet legel k počitku z zavestjo, da svo-jega dnevnega programa niti 20% nisem izvršil.
Pa še to me nemalo jezilo (kdo bi mi zameril?), da je bil bolnik — Madžar! Niti v mutastem jeziku se nisva znala pomeniti ...
*Pa še eno za smeh. V Geelongu se je zgodila na eno od nedelj, ko sem imel tam mašo. Župnik je našel italijanskega priseljenca pred cerkvijo. Nejeverno je majali z glavo. „Kaj pa je? Kaj ne greste v cerkev? Saj je že petnajst čez osmo ...“ ga je pokaral. „Saj sem že bil“, mu je odgovoril, pa sem ušel ven.
Zadnjih pet let sem se malo za-nemarl, a danes krščujemo in se mi je zdelo prav, da bi spet hodil k maši. Pa se ne najdem več. Ne vem, kaj misli Sv. Oče, da je med tem mašo tako spremenil. Je vsa drugačna kot včasih. Župin k, Father Kelly, se je prismejal v žup-nišče. Da bi ga bili videli, kako od srca! Tisti Italijan je bil namreč pri — ukrajinski maši ...

Z VSEH VETROV

DEPRESIJA v ZDA je, kot zna-no, povzročila že precejšnjo brez-poselnost in zaskrbljenost. Ne samo v Zdr. Državah, tudi drugod po svetu. Obetajo sicer veliko zbo-ljšanje gospodarskega stanja, toda z gotovostjo ne more nihče kaj reči. Kako se pozna brezposelnost na ameriškem trgu, naj pokaže nas-lednji primer: Avtomobili ne gre-do več v denar kot še pred letom dni, nasprotno pa prodajo zdaj ve-liko več čevljev, zlasti moških, kot pred letom. Se pač skušajo spet naučiti, kako „se trgajo podplati“ ...
IMRE NAGY je ime, ki je po-stalo znano pred dvema leti med protirevolucijo na Madžarskem. Leta 1953 je po odstopu dikta-torja Rakosija postal ministerski predsednik. V nasprotju s svojim prednikom je pričel milije vladati in je svojo politiko imenoval „no-vo strujo“. Po dveh letih je zbolel

in moral odstopiti. Rakosijevi pri-staši so izrabili priložnost in ga razglasili za zvodnika-desničarja. Javno se ni mogel braniti, na skriv-nem je pisal „disertacije“ in jih iztihatopil čez mejo. Protirevolu-cija ga je poklicala nazaj na vodstvo, toda na pritisk iz Moskve ga je nadomestil Kadar, Nagy je moral nekam v pregnanstvo. Zdaj so v Londonu prevedli njegove „diser-tacije“ in jih izdali v knjigi. Povzro-čile so nekako tako senzacijo kot nedavno Djilasova knjiga.
ANTARKTIKA doli ob južnem tečaju nam v tem „geofizičnem“ letu postaja bolj in bolj domača. Še tako daleč ni več, kot je bila za nas pred nekaj desetletji Avstralija. Med obema deželama je sicer raz-dalja kakih 3.000 milj in bo tako ostalo, toda kaj je to v naših dneh? Zato se ne čudimo, da imajo v Antarktiki že tudi katoliško cer-kev in po tri maše na dan.

Čeprav kaže toplomer — ali je mrzlomer? — 50 stopinj pod ničlo, pridejo moške („ljudi“ doli ni!) ne samo k maši, tudi obhajilna miza jih je polna, trdi poročevalec dnev-nika „The Sydney Morning Her-ald“.
NAŠA GOSPA SNEŽNA je pa-trona katoliške cerkve v Antarktiki. Župnik je Amerikanec Fr. Heaney, župljani so raznih poklicev: znanst-veniki, zdravniki, kuharji, tesarji, zračni piloti, vojaki, mornarji, lo-milci ledu, radijski operatorji ... Vseh je nekaj manj kot sto, v isto cerkev pa zahajajo tudi nekatoli-čani in smatrajo katoliškega žup-nika tudi za svojega dušnega pastir-ja. Med znanstveniki sta dva ame-riška jezuita, ki se zlasti razumeta na vprašanja o potresih. Poleg žup-nika tudi ta dva mašujeta v oni cerkvi in od časa do časa opravljata kaplansko službo.
ŠEST MESECEV je popolna noč v Antarktiki, drugih šest kar na-prej svetel dan. Takrat je tam doli

„poletje“, ki pa ni tako toplo, da bi rasle in cvetele druge rože kot — ledene. Na poti v cerkev se moške navežjo na vrvi, da se kdo ne izgubi iz vrste. Če bi padel v sneg, bi bil v nekaj urah mrtev. Če bi padel v vodo, že v 4 minutah. Morda še prej, če bi ga popadli morski kiti, ki preže ob prebitem ledu na kaj živega. Kakšna je „zak-mašna“ obleka teh moških, bi se ne dalo ob kratkem povedati.
IZ MOSKVE je poročilo, da so ruski znanstveniki iznašli avtobus, ki ne potrebuje voznika, ampak sam vozi in bolje kot kak „driver“. Tako daleč torej stroj že spodri-va človeka. Pa to še ni nič. Saj so ob „službo“ že celo tisti ljudje, ki so se ponujali za polet v vse-mirje s sputniki. Znanstveniki namreč že ugotavljajo, da bi bil človek v kakš-nem sputniku samo za trubel, zakaj stroji neprimerno bolj natanko po-ročajo, kar se da poizvedeti o vse-mirju, kot bi mogel človek. Morda prihaja čas, ko bomo — pod pri-tiskom mašin — postali ponižni.

UGOTOVITE IN MNENJA

O naši besedi na tujem

Kaj smo ustvarili v teh letih? Nekaj smo. Imamo svoje časopise ... Imamo knjige ... Velika vrednost je vse to. Ne znamo je prav ceniti, ker ne znamo prav ceniti svojega jezika. Ali je vredno truda to naše kulturno tlačenje? Če ni drugega, je glas vpajočega v puščavi, je izpraševanje vesti mnogim, je trkanje na preteklost. Če bomo umrli, ne bomo umrli, ker nismo imeli ljudi: pisateljev, pesnikov in ostalih kulturnih delavcev. Umrli bomo zato, ker se nam je zdelo vse drugo več vredno. Naj bi bilo vsakemu pred očmi eno: Tisk je velesila, ki je tudi za našo emigracijo življenjskega pomena. Naj bi vsaj nekaj slovenskega tiska prihajalo v naše hiše, da pokaže vsakemu, ki prestopi prag našega doma: to je slovenska hiša!

Naj nam tujina nikoli ne spi je duha. Nam nam bo prej kraj, kjer se bomo šele do kraja zavedeli, kako nekaj velikega imamo v tisku, v knjigi, v svoji besedi! — *Karel Mauser v „Kanandski Domovini“.*

Ni bila samo Jalta

Vedeti moramo, da Tito ni dobil Jugoslavije samo v Jalti. Res je Roosevelt tedaj odstopil Stalinu polovico Evrope in tudi Jugoslavijo, toda tudi brez te zunanje pomoči je imel Tito v svojih rokah močne karte, ki so igrane za njegovo zmago. Z drugimi besedami: Niso prav samo zavezniki pripeljali Tita na oblast, pomagali so mu tudi drugi činitelji. Socialni nered v prvi Jugoslaviji je že treba omeniti, zahrbtno borbo med Srbi in Hrvati, ali med katoličani in pravoslavnimi, končno tudi vojno proti Nemcem. Tito se je pojavil kot rešitelj, kot tisti, ki more zaustaviti bratomorno pobijanje. Gotovo je tudi Tito delal s krvjo

in nasiljem. Toda tedaj so ljudje mogli izbirati samo med komunistično diktaturo in medsebojnim pobijanjem do konca. Srbi in Hrvati so si bili na nož, kot dolgo poprej nobena druga dva naroda ne. Sprejeli so komunizem kot manjše zlo. Moramo pa seveda dodati, da je predvsem ugodna mednarodna situacija napravila Tita za „narodnega osvoboditelja“.

Toda mnogo vode je že poteklo od takrat. To, kar je bilo tedaj „manjše zlo“, je postalo v letu 1957 (ko je bil članek napisan) neznosno zlo. Tudi tisti Jugoslovani, ki še niso pozabili svoje strašne preteklosti, se niso za vso večnost odpovedali elementarnim človeškim pravicam in se ne morejo pomiriti z bedo. Vsi iščejo izhoda iz sedanje teme. — *Francoški list v Besansonu* (posneto po *Svobodni Sloveniji*.)

Fant se je našel

Primarij dr. Viktor Frankl pripoveduje v knjigi „Aertzliche Seelsorge“ o mlademu fantu. Ko je zapustil šolo, je prišel v slabo družbo. Delal ni rad. Kar je zaslužil, je zapravil po gostilnah. Bil je brez pravega poklica. Izgubil je vero in poštenost, vedno bolj se je pogrezal v grešno in razuzdano življenje. Ne glas vesti, ne dobri nasveti predstojnikov in prijateljev ga niso več mogli spraviti na pravo pot. Lenuharil je, kradel, postopal po cestah, zahajal v slabe in najslabše družbe, se vdajal jijančevanju in nečistemu življenju. Nekega dne slučajno pride v družbo poštenih mladih fantov in deklet. Opazoval jih je, poslušal njih pogovore in se čudil, da so na svetu tudi še mladi ljudje, ki imajo ideale, njih življenje pa je lepo in pošteno. V tej družbi je spoznal čedno dekle. Govorila sta in ona se je začela zanimati za fantov položaj. Njena dobrota in materinsko dobre bese-

de so ga osrečile in dvignile. Spoštoval jo je, vzljubil jo je, ker je bila dobra. V njenem lepem življenju je vzljubil tudi ideal lepšega življenja. Predružačil se je in spreobrnul. Poiskal si je pošteno delo in svojega prejšnjega življenja se je sramoval. V nekaj mesecih je bil drug človek.

Česar niso zmogli predstojniki in niso zmogli prijatelji, je zmoglo pošteno in dobro dekleško srce. Z materinsko dobroto in čisto ljubeznijo je dekle rešilo fanta pogube in zaniknosti. Pokazala mu je pot do lepega in poštenega življenja.

Ali čutiš, dekle, kakšno moč je dal Stvarnik tvojemu ženskem srcu? Ta čedežna moč je ljubezen tvojega srca. Tvoje srce je največje bogastvo in tvoja največja vzgojna naloga. — „*Vera in Dom*“.

Nixon v Limi, Peru

Poudariti je pa predvsem treba Nixonov sklep v prvem trenutku po napadu nanj na državni univerzi Sv. Marka: „Dobro, ako me nočete sprejeti, pa pojdem na obisk k akademikom katoliške univerze“. In je šel, bil slovesno sprejet, govoril s študenti in bil demokrat. Prav tisti dan so študentje volili svoj interni odbor in Nixon je takoj dejal, da pri volitvah ne sme biti nihče moten, in da bo zato počakal konca volitev. Ko je nato študente nagovoril, jim je dejal, da

je prišel mednje, ker vidi, da na tej univerzi res vzgajajo k strpnosti, demokraciji in pravi svobodi.

Razumljivo je, da so te Nixonove besede v Ameriki ponatisnili in da bodo tudi odjeknile: in v tem je prednost obiska podpredsednika Nixona na katoliški univerzi za ves katoliški svet v USA.

Če je strpen protestant Nixon, po lastnem preudarku šel na katoliško univerzo in jo javno priznal za vzgojiteljico strpnosti, je s tem nehoti povedal tudi Amerikancem, da je s katoličani treba računati. V USA je namreč pred desetletji propadel predsedniški kandidat (Al. Smith) samo zato, ker je bil katoličan. V USA so zagnali velik krik, ko je Roosevelt imenoval Myrona Taylorja za svojega opazovalca v Vatikanu. Tam so se razburjali zaradi odhoda kardinala Stritcha v Vatikan, češ da mu je treba odvzeti ameriško državljanstvo, ker bo zdaj v službi druge velesile. Tam se že slišijo prvi glasovi proti morebitni kandidaturi za predsednika senatorja Kennedyja, ki je katoličan in bi utegnil kandidirati 1. 1960 na demokratiški listi. V Ameriki še vse prepogosto gledajo na katoliško cerkev kot neko srednjeveško mučilnico en gros. Tako gledajo nanjo pod vtisom liberalnih, materialističnih in pokvarjenih socialističnih vplivov. — „*Svobodna Slovenija*“.

SYDNEY!

N.S.W.

SYDNEY!

ZABAVA V PADDINGTONU

PADDINGTON TOWN HALL

Nedelja 8. junija ob 6. zvečer

Vse kot po navadi. Vsi iskreno vabljeni!

ZABAVA V MACCABEAN DVORANI

DARLINGHURST, SYDNEY

Nedelja 29. junija ob 6. zvečer

Odbor Sl. društva

Pismo

NARTE VELIKONJA

III.

LIPNIK JE BIL V SOBI SAM; popravljal je zlomljeno nogo šarikavi klop. Čez noč se je zelo postaral; videlo se je, da ga nekaj grize.

„Tu ni nobenega razgleda. Moj Bog, kdo bi si bil mislil!“ je dejal, pogledal skozi zamreženo okno in videl ženo, ki je nabirala drva v drvarnici.

Še popoldne so bili znosili vso opravo v pritličje. „Najbolje, če se takoj izvrši“, je rekla gospa. In izvršili so. Oskrbnikova je s težavo pridrževala solze, ko je snemala s izene podobe. S čudovito ljubeznijo je obrisala vsak okvir, s pobožnimi vzdihji je polagala slike v jermas: sveto Barbaro, pomočnico v zadnji uri, svetega Antona, zaščitnika družine in hiše, sveto Duržino na steklu, ki jo je bil prinesel še njen stric z božje poti. „In tako hitro“, je tarnala sama pri sebi.

„Zastran drv bo boljše, mati; nositi ti ne bo potreba tako visoko!“ je dejal Urban, ko je vstopila z naročjem polen.

Žena je vrgla polena v kot in ga molče pogledala. Njen pogled ga je čudno zmedel. Popravil se je na stolu in iskal nekaj v škafli na tleh.

Nastal je molk. Po preteku par hipov je žena dejala:

„Glej, v kotu teče po zidu. Kaj bi rekel, kaj bo rekel Janez, ko izve ... Jaz bom že prestala, a ti, ti ...“

„Če sem do zdaj prestal marsikaj, bom še vnaprej; mislim, da ne bo treba dolgo“.

Hotel je reči, da bo kmalu Janez namesto njega. Samo ta vojska, vojska ... In v njunih mislih le bil zmerom Janez. Kod hodi, kaj dela, koliko trpi Janez ...

Janezu pa se je bil res posrečilo, da je obrnil pozornost nase. Deset mož se je utrgalo preko pobočja za njim; on se je vedno umikal in pazil na gospoda, ki se je urno plazil skozi grmovje.

„Ujeli ga bodo!“ je skoraj zavpil in strašna razburjenost se ga je polotila. Zakaj ob pobočju se je blizal drug oddelek strugi, po kateri je bežal stotnik. „Zdaj ali nikoli!“ Razdalja je bila velika, Janez je videl tri črne pike, ki so švigale skozi grmovje. „Če pridejo na rob, ga zapazijo“. Na majhni jasi so obstali. Janez je potisnil nove patrone v puško in sprožil. Videl je, da so tiste tri pike spet zginile v grmovje. Janez je pozorno iskal; za nekaj minut je čisto pozabil na patroljo, ki je ležla preko hriba. Majhna pika v strugi se je bila izgubila; stotnik je bil že zavil okoli hribočka. „Ušel bo!“ si je dejal Janez; čudno veselje ga je prešinilo, da je vnovič dejal: „Ušel bo!“ Nepremišljeno je zrl, kdaj se morda pokaže na robu ali kje na kakšni jasi patrolja iz grmičevja. Kmalu se je razgrnilo grmovje daleč na robu. Janeza se je polastilo neizmerno razburjenje. „Ostati morajo, sicer zavijejo v dolino“, si je mislil. Ko se je dvignil, se je spet naglo vrgel na kolena in se splazil po grmovju navkreber: „Sveta Marija ...“

Dobrih sto korakov od njega je ležalo prihuljenih deset mož ...

O tem mati in oče nista mislila; predstavljala sta si ga vse drugače. Oče je razločno videl, kako nese ranjenega gospoda iz bojnega meteža, mati ga je videla ležečega z zavezanim čelom v beli postelji. „Prav gotovo je ranjen“, si je rekla in molila zanj. „Skoro vsak je, in Janez je zelo drzen“.

Urbanu pa ni dalo miru. V levi nogi ga je trgalo, pogovarjati se ni vedel kaj, ves žalosten se je bal, da bo žena zapazila njegovo potrnost.

„Že dva dni se pripravljam, da bi napisal, pa še danes ni končano“, je slednjič dejal in začel brskati po miznici; našel je stari koncept, a novega ni bilo nikjer. „Ali veš ti zanj?“ se je obrnil k ženi.

„Tisto pismo, da bi šlo že jutri naprej“.

„Jaz ne vem, kje je; najbrž je ostalo zgoraj“, je odvrnila. „Gori bo, če ga nisi spravil ti“.

„Jaz ne. Pa pojdem pogledat“.

Noga ga je bolela, ko jo je vlekel po stopnicah. Premetal je nekaj stare šare v kotu, a pisma ni bilo nikjer. Iskal je, mrmral sam pri sebi, a zaman. „Dobro, da imam še staro doli“, se je potažil in oprijemaje se lezel po stopnicah nizdol. V prvem nadstropju je naletel na Martina.

„Ravno prav, da mi ne bo treba dol!“ je zavalil po ustih. „Gospa bi vas radi videli!“

(Dalje.)

Uganke zanimajo

Sem Kranjčičev Jurij...

Viktorija Kofol, Pavle Arhar, Silva Kazanski, Edvard Skibin, Bernard Zidar, Ivanka Torbica, Draga Rožar, Iva Stemberger, Marijan Kaiser, Jože Maček, Ivan Mlakar, Alojz Žbogar, Jožefa Proskurin, Marija Bozanič, Evald Kampuš, Marijan Corel.

NOVE UGANKE

1. A, Vitsu? Pa za gisap!
Li bi Varpež? Ej, Čitna Fjas!
A, Virka, mašiš išjas?
Eš, jako jel, eš, jako jel!

To je kitica v rokovnjaškem jeziku. Kaj nam pove?

2. Profesor Lisko Jezovec je jako učen mož. Zna biti tudi zelo hud in študentje pravijo, da je pikolovec in da bolj primerne imena ne bi mogel imeti.

Kateri predmet poučuje?

3. „Daleč vozi, kdor pravi pregovor počasi pripelje“.
Kaj je v gornjem stavku narobe?

4. Bil sem v gostilni. Bilo je malo gostov. Gostilničarka je sedela pri peči in pletla. Natarica je stregla. Pri neki mizi sta dva moška igrala šah. Pri drugi je neka tujka brala časopis. Pri tretji je nekaj moških politiziralo. Jaz sem sedel k četrti mizi. Preštel sem vse. Moških je bilo natanko trikrat toliko kot žensk.

Koliko je torej bilo gostov?

★ ★ ★

Žrebanje bo za vsako uganko posebej, torej bodo za nagrado 4 knjige.

IZ POPOTNE TROBE (konec s str. 3)

Dušnopastirske brige so poverjene stalnemu kaplanu, ki iz svojega stana Cabramurra obiskuje naselbine. V pomoč prihajajo misijonarji k svojim narodnim skupinam. Često nudi natrpna cerkva sredi delavskega selišča mikaven zgled vernikom v mestih, ko možata srca mož in fantov dajejo „slavo Bogu na višavah“.

V Coomi že in nato v Cabramurri in v Happy Jacku, kjer domujejo družine, še zlasti pa v Tumut Pondu in prav posebno v Junction Shaftu me je obsipala slovenska gostoljubnost. Slovenski fantje v Junction Shaftu so me tako zelo razvadili s svojo domačnostjo, zabavnostjo, gostoljubno darežljivostjo in pridno udeležbo pri sv. maši, da sem se v Sydneyu pozneje le težko otrešel domotožnosti po Snowy Mountains, skozi katere so me fantje šofirali v svojih ameriških avtih s spretno brzino. Na razglednih točkah smo se poslavljali od pokrajin, ki polagoma tonejo v naraščajoča jezera, preroško smo zrlili hotele, letovišča, cerkve, vile, parke, avtomatizirane enonarodne in enolične bodoče prebivalce.

LEPA PROŠNJA

Kakor je že navada, bomo v mesecu juliju razposlali pisma s kuvertami tistim, ki do takrat še ne bodo poravnali naročnine.

Kogar to zadene, naj bo lepo naprošen, da nam skuša prihraniti delo in stroške.

To bo doseženo s tem, da nam do konca junija poravna naročnino na podlagi januarskega pisma in takrat priložene kuverte.

Za to veliko obzirnost že naprej vsem najlepša hvala!

Uprava MISLI.

Snežnikov, naše može in fante pa kot direktorje hidrocentral in me nežeje hotelov, cvetlične promenade zasenčene od slovenskih krasot in boljših zakonskih polovic. V Happy Jacku smo si izbrali prostor za slovenski center, kjer bo stala naše katedrala, ljudska univerza, opera in drama. Le za ime se nismo mogli zediniti. Eni so rekli: Indija Koromandija! Drugi pa: Luštni Jaka! Menda bo zadnje obveljalo, ker v sosesčini se razprostirajo tiste prostrane livade, ki jih je vzel v zakup s pravljicnimi ameriški dolarji urednik Misli, da bo tam češplje sadil in cviček točil.

Ker pa smo zašli med preroške in pravljicne privide, se poslovimo od avstralskih Snežnikov, kjer se prebujajo lepša bodočnost naše nove domovine, s pravljico iz stare Slovenije je vsa posejana z gradovi, cerkvami, kapelami na hribih, skalah, gorah. Stari ljudje vedo o postanku teh veličastnih zgradb, ki jih je zob časa deloma spremenil v razvaline, da so jih v temni davni gradili orjaki, ki so imeli le eno sekiro, kladivo, lopatico. Preko dolin lo lučali to edino orodje od vrha do vrha, od skale do skale, od gore do gore. Tako so si segali v roke, podajali pomoč, gradili složno. Tej vzajemnosti sliči orjaška moderna tehnika v preoblikovanju Snowy Mountains v električno silo in rodovitno vlago s pomočjo pridnih mož, mnogih med njimi, ki jim je v čast, da so slovenske matere sinovi.

Naj bo složnost orjaške tehnike v Snežnikih pod Južnim križem nam Slovincem za zgled, kako naj gradimo našo narodno skupnost, da bo gospodarsko, kulturno, versko gonilna in oplajalna velesila za boljšo bodočnost našega preizkušnega naroda, ki se ozira za pomoč na Goro Gospodovo!

Dr. Ivan Mikula.

Rešitev uganke od maja

1. Cerkevni ključar.

2. Kupi mi nedrag nov revolver.

Nagradi sta prejeli ga. Heda Stanojkovič, N.S.W. in ga. Frančiška Štibilj, Vic.

Prepozno so pa poslali po večini za obe, nekateri le za eno, odgovore naslednji:

Ivanka študent, Frances Kavčič,

O KRESI SE DAN OBESI, pravi stara slovenska rečenica v zastareli slovnici. Kres in god sv. Janeza Krstnika sta v koledarju na isti dan. In v naši rojstni domovini je tisti dan najdaljši v letu. O sv. Janezu je zapisano v evangeliju, da je izjavil o Jezusu in sebi: On mora rasti, jaz pa pojemati. Zato je njegov praznik na najdaljši dan v letu, potem začne dan pojemati, z njim tudi sv. Janez.

To velja za dežele na severu, pri nas na jugu je seveda obratno.

Čas, ko se „dan obesi“, je vzbujal živo domišljijo ljudi, ki so živeli z naravo. Od tod mnoge pravljice o Kresu in njegovem sinu — Kresniku. Ponovimo dve ali tri.

1

Kresnik je zlatolasi in zlatoroki sin mogočnega vladarja Kresa. Ko je bil še mlad, je pasel čredo na planini. Baš je bil malo zadremal, kar je prišel iz daljnih krajev kačji kralj Babilon, njegov smrtni sovražnik. Pokradel mu je vse krave in jih odgnal daleč nekam v hribe in tamkaj jih je skrtil v veliki skalni votlini.

Kresnik se prebudi in pogreši svoje blago. Poda se na pot, da bi pogrešano živino poiskal. Po dolgem času dospe pred tisto votlino in udari s silno gorjačo ob skalnata vrata. Mahoma privre iz pečine na tisoče hudih duhov. A čim se prikažejo ti duhovi na svetlem, se

začne bliskati in grmeti kakor na sodni dan.

Kresnik je vedel, da so ti duhovi sami vražji coperniki. Zato je potolkel vse od prvega do zadnjega in takoj se je zvedrilo. Ko se je prikazal sam kralj Babilon, je tudi njega pobil. V votlini je našel čredo in jo mirno odpeljal na svoj domači pašnik.

2

Bil je svoje dni cesar, ki si je vsak dan ogledoval na konju širne pokrajine svojega cesarstva. Vsak dan je tudi videl na neki ledini Kačeca ali kačjega kralja. Igral se je tam in pri tem polagal poleg sebe dragocenost vseh dragocenosti — svojo kraljevsko krono.

Cesarju so se cedile slinice po tej kroni in je razmišljal, kako bi si jo prilastil. Šel je na posvet k čarodijki in ta mu je svetovala, kako naj napravi. Zahvalil se ji je in šel na delo. Zapovedal je, naj zidarji, tesarji in kovači napravijo devet železnih vrat od njegovega gradu do one ledine. Zgodilo se je, kakor je bil ukazal.

Cesar se napoti na konju do ledine. Kačec je bil pravkar zaspal. Cesar mu vzame zlato krono in jadno odjezdi. Toda kaj kmalu se Kačec prebudi in že je cesarju za petami.

KRESNIK

Cesar je bil tako učen, da so bila prva železna vrata že zaprta za njim, ko je Kačec dospel do njih. V silni jezi se je zakadil v vrata in jih razbil. Toda cesar je bil tedaj že za drugimi vrati. In tako dalje. Osemkrat je Kačec srečno razbil, pri devetih se je sam ubil.

Cesar je obdržal zlato krono in ta cesar je bil — Kresnik.

3

Kresnik je bil v prastarem času mogočen vitez. Vladal je nad zelo prostrano pokrajino. Bilo pa je po vsej zemlji dosti goščav in v njih nešteto roparjev. Vso nadlogo je pa Kresnik pobil in postreljal. To pa ni bilo zadosti za rešitev Kresnikove lastne sestre, ki mu je bila nekoč ugrabljena. Kdo mu jo je bil ugrabil in kam jo je odpeljal, Kresnik ni mogel dognati.

Nekoč je pa naletel v goščavi, ki zdaj ni imela roparjev, na silnega zmaja. Kresnik je zaslutil, da je njegova sestra v zmajevi votlini, zato je pozval grdo pošast, naj mu sestro vrne. Zmaj se je zbal močnega Kresnika in ponudil veliko odkupnino: Dam ti zanjo drevo, ki zeleni poleti in pozimi, rodi pa sama zlata jabolka.

Kresnik je malo pomislil in rekel: Dobro, sprejemem tvojo odkupnino, toda ti sam moraš vsaditi drevo v moj vrt.

Zmaj je bil zadovoljen in je šel saditi čudežno drevo. Medtem je pa Kresnik odpeljal sestro in jo skrbno skrtil. Ko je zmaj videl, kaj se je zgodilo, je strašno zatulil in se spustil s Kresnikom v boj na življenje in smrt. Toda Kresnik ga je premagal in do smrti pobil. Obdržal je oboje — drago sestro in čudežno drevo.

V spomin na to zmago kurijo še dandanes kresove na Ivanji večer in nakičene deklice hodijo po kresnicah. Nobena vas ne bo srečna, kjer dekleta zanemarjajo ta običaj. In to bo trajalo vse do konca sveta ...

OPOZORILO

Dr. Zvonimir Hribar, avstralski poverjenik za Slov. Kat. Akcijo v Argentini, je spremenil naslov. Njegov novi naslov se glasi:

970 Curlew Crescent,

Albury, N.S.W.